

**Ekonomist-Yazar
Funda Özkan:**

AB'YE GÖBEKTEN BAĞLIYIZ

Radikal Yazarı Funda Özkan, Türkiye'nin dış politikada olduğu gibi ekonomide bir eksen kayması yaşamasının mümkün olmadığını düşünüyor. Özkan, "Türkiye AB'ye göbekten bağlıdır" diyor.

— **Söyleşi: Kader Karaçay YILMAZ** —

Funda Özkan, 22 yıllık gazeteci. Radikal'deki köşesinde 12 yıldır ekonomi yazıyor. Yorumdan ziyade bilgi vermeyi ilke edinen Özkan'ın en önemli özelliği ise muhabir heyecanını kaybetmemiş olması. Yazılarının rotası ise tek bir noktaya kilitli; insan odaklı habercilik. Deneyimli yazar ile ekonomi üzerine konuştuk.

Küresel kriz bitti bitiyor derken Yunanistan ve Portekiz'den piyasaları alt üst eden rakamlar gelmeye başladı. Türkiye bu gelişmelerin ne kadar uzağında. Krizi unuttuk diyebilir miyiz?

Türkiye krizi unutmadı. Bilakis ciddi bir iç kanama var. Sadece kanamayı dağdaki kandan dolayı göremiyoruz. Ekonomideki iç kanamanın birkaç boyutu var. En önemlisi; işsizlik. Küresel krize gelirse; dünyada krizin nereden başladığını biliyoruz ama daha kimleri vuracağını bilmiyoruz. Örneğin; ABD'de ilk mortgage'den kaynaklı finansal kriz çıktığında bunun Yunanistan'ı iflasa sürükleyecek boyuta ulaşacağını tahmin edemedik. Evet Yunanistan Batı'nın şımarık çocuğuydu. Evet Yunanistan, üretmeden tüketiyor ve borçlanarak büyüyordu ama bu noktalara gelineceği bilinmiyordu. Kişisel olarak bugüne kadar bırakın sıradan ekonomistleri guru tabir edilen ekonomistlerden bile Yunanistan öngörüsü duymadım. Şimdi krizin nerede biteceği değil, ikinci bir dalga Avrupa'da İspanya'yı, Portekiz'i girdabın içine alacak mı bu konuşuluyor. Hatırlatmakta yarar var; Türkiye halen daha ihracatının

Funda Özkan, "Her iktidar kendi zenginini yaratır. Turgut Özal ve Süleyman Demirel döneminde zenginler üç aşağı beş yukarı aynı kişilerdi. AKP iktidarının çevresindeki sermayedarların çehresi ise farklı. Açıkçası yeni çevreyi tanımakta ve ilişki kurmakta zorlanıyoruz" diyor.

yüzde 60'ını Avrupa'ya yapıyor.

Son dönemlerin en popüler ifadesi 'eksen kayması' ekonomide avantaj sağlar mı?

Türkiye dış politikada eksenini kaydırıyorsa da ekonomide önümüzdeki 15 yılda eksen kayması mümkün değil. AB'ye göbeğimizden bağlı olmaya devam edeceğiz. Türkiye ihracatının yüzde 60'ını AB'ye yapıyor. Keza ithalatının da bir o kadarı AB'den. Komşu ülke strateji son 7 yılda geliştirilen bir süreç. Rakamlara bakarsak komşu ülkelerle ihracatın halen daha yüzde 13'ler seviyesinde olduğunu görüyoruz.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, 1-2 ay içinde Türkiye'de işsizlik oranının yüzde 10'a ineceğini söyledi. Bu nasıl olacak?

Mucize gibi bir şey. Başbakan'ın bu mucizeyi nasıl yapacağını bilmiyorum. Yaz döneminde olmamız nedeniyle mevsimlik işçi olarak insanlar bir yerlerde çalışıyor. Burada önemli olan işsizliği kalıcı olarak nasıl çözeceğiz. Yatırımlar teşvik mi edilecek, işçi alımlarında vergilerde indirim mi yapılacak. İşsizlik sorununu çözebilmek için 5-6 yıl önce tedbir alınabilirdi. Tabii o zaman sorunları çözmek daha kolay olurdu.

Peki! Krizi hafife mi alıyoruz?

Ekonomiyi sadece rakamlar bazında ifade etmeye kalkarsak algıda olayın ciddiyetini hafife almış

oluruz. Örneğin; Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre 3 milyon 400 bin işsiz insan var. Bu 3 milyon 400 bin kişinin kaç stadi dolduracağını hesaplırsak olayın ciddiyetini anlamış oluruz. Veya her dört gençten birinin işsiz olduğunu düşünürsek rakamın boyutu ortaya çıkar. Bir şekilde pedalı çevirmeye devam ediyoruz. TÜİK'in verilerine göre son 7 yılda finansal piyasalarda hane halkı varlığı 3 kat artmış. Aynı dönemde (tüketici kredisi ve kredi kartı vb.) borçlanma 15 kata çıkmış. 2003'te tüketici kredileri borcu (hane halkının) toplam 5.9 milyar TL iken 2009'da bu rakam 94.7 milyar TL'ye, bu yılın ilk 3 ayında ise 103 milyar TL olarak gözüküyor. Kredi kartı borç bakiyesi ise 2003'te 1.7 milyar TL iken bugün 2010'un ilk 3 ayında 18.8 milyar TL. Dolayısıyla Türkiye'de işsizlik var. Türkiye'de insanlar borçlanarak yaşamlarını sürdürmeye devam ediyor. Türkiye'nin iç kanaması ise borçlanabilme kabiliyeti olduğu sürece devam edecek. Ancak insanların bıçak kemiğe dayandığı cümlesini söylemeye ramak kaldı.

İş dünyasının neden bu tabloda sesi çıkmıyor?

Çünkü kral çıplak diyen şu dönemde sıkıntılı günler yaşıyor. Kral çıplak diyen fırça yiyor. Kral çıplak diyen varlığından ve mevcudiyetinden korkar hale geliyor. Dolayısıyla insanlar kral çıplak demiyorlar.

Hükümet krizi yönetebildi mi?

AKP Hükümeti'nin kriz yönetme kabiliyetinin çok sınırlı olduğunu düşünüyorum. Deniz dalgalı değilse gemi bir şekilde yönetilir. Ama hafif fırtına çıktığı andan itibaren hükümetin o dalgalı suda gemiyi götürme, rotayı belirleme konusunda sıkıntıları olduğunu gördüm.

Yazılarınızda şirketlerin nabzını sıklıkla tutuyorsunuz, aynı zamanda bir ekonomist olarak reel ekonomi ve büyük işletmeler, bu dönem nasıl bir yol haritası izliyor?

Türkiye'nin bırakın yüzde 1-2'yi yüzde 3-4 büyümeye bile tahammülü yok. Mevcut işsiz ordusu nedeniyle Türkiye'nin ne yapıp ne edip yıllık yüzde 7-8'lik büyüme rakamına imza atması gerekiyor. Şirketler ise gerek KOBİ'ler gerek büyük ölçekliler hükümetin uzun vadeli vizyonu olmadığı için günü kurtarıp ayakta durma mücadelesi veriyor. Ayrıca ekonomiyi ne dış politikadan ne de siyasetten ayrı tutamazsınız. Gündemde Anayasa değişikliği, seçim, terör sorunu, açılım gibi konular var. Ama ekonominin de bir şekilde hükümetin politikalarının gündeminde yer alıyor olması gerekiyor.

Çok yazılıp çizildi ama hafızamızı tazelemekte fayda var. Hükümetin acil adım atması gereken yapısal reformlar nelerdir?

İlk olarak acilen bir sektörel teşvik politikası olmalı. AKP'nin ilk iktidara geldiği dönemlerde de çok söyledik. Türkiye'nin kalkınması bölgesel değil

sektörel teşviktir. Ancak o dönem de çok dikkate alınmadık. İkinci olarak yeni sektörel cazibe alanlarının belirlenmesidir.

Üçüncü olarak ise istihdamı teşvik edecek sistem devreye konulmalıdır. Bunun adı geçici kurumlar vergisi indirimi mi olur, enerji indirimi mi bilemiyorum. Tek bildiğim sanayicinin yüksek işçi maliyetleri ve yüksek enerji maliyetleriyle boğuşmak istemesidir.

Dördüncü olarak da farklı bir görüşüm olacak. Yapısal reformlarda belirtilen kayıt dışılığın önlenmesi görüşüne katılmıyorum. Türkiye AB üyesi olana kadar iş dünyası kayıt dışılıktan nemalanmaya devam etmelidir. Çünkü kayıt dışılık bir yerde teşviktir.

RADİKAL YENİDEN YAPILANIYOR

Radikal'de 12 yıldır yazar olmak nasıl bir his? Ayrıca yeni bir yapılanmadan geçiyorsunuz, etkisi ne olur?

Radikal'in çalışma koşulları ve arkadaşlarımı seviyorum. Evet bir değişimin içindeyiz. Milliyet Yayıncılıktan Hürriyet Grubu'na geçiyoruz. Yarın öbür gün binamız değişebilir. Onun dışında bir değişim olmayacaktır. Radikal'in duruşunu ise sol ve sağ görüş olarak yorumlamaktan ziyade insani boyutu yüksek hümanist çizgiyle haber yapmak şeklinde özetleyebiliriz. Radikal'de benim gibi haberin odak noktasına insan sevgisini koyuyor.

Funda Özkan'ın habercilik farkı nedir?

Bu yıl sektörde 22. yılım. Lehte ve alehte de yazsam güvenilir duruşu olan bir gazeteci olmaya çalışıyorum. Habercilikte klişe ifade olan tarafsız görüşüne ise katılmıyorum. Ben tarafım. Hümanizmin, insanların daha iyi yaşamasının, dürüstlüğü tarafıyım. Bunların dışında içimde muhabir heyecanını kaybetmek istemiyorum. Yorumdan ziyade haberciliğe önem veririm. Haberimde bilgi aktarmak temel hedefim. Haber neredeyse ben orada olmaya çalışırım. Ekonomide en önemlisi herkese hak ettiği değeri verebilmektir.

